

Ο δρόμος της αρετής και ο δρόμος της αμαρτίας.

Από τη Φιλοκαλία.

Αρετές, Πάθη.

Επειδή έγινε λόγος για τις αρετές, ας πούμε και για τα πάθη. Έρχεται η γνώση (δια του λόγου του Θεού) σαν ήλιος και ο ανόητος κλείνει θεληματικά τα μάτια, δηλαδή την προαίρεση, από απιστία ή σκνηρία, κι αμέσως στέλνει τη γνώση στη λησμοσύνη με την αργία, η οποία προέρχεται από ραθυμία. Γιατί η ανοησία γεννά τη ραθυμία, κι αυτή την αργία, από την οποία δημιουργείται η λησμοσύνη, και απ' αυτήν η φιλαυτία – δηλαδή το να αγαπά κανείς τα δικά του θελήματα και νοήματα – η φιληδονία και η φιλοδοξία. Από αυτές γεννιέται η φιλαργυρία, η ρίζα όλων των κακών (Α' Τιμ. 6:10). Αυτή φέρνει τον περισπασμό στα βιοτικά, κι αυτός την τέλεια αγνωσία των δωρεών του Θεού και των δικών μας αμαρτιών.

Από αυτό επακολουθεί η κατοίκηση μέσα μας των λοιπών παθών· εννοώ τα οχτώ πάθη-αρχηγούς, δηλαδή τη γαστριμαργία που φέρνει την πορνεία και μαζί της τη φιλαργυρία, από την οποία γεννιέται η οργή, όταν κανείς δεν πετυχαίνει αυτό που ποθεί, δηλαδή το θέλημά του· από την οργή διαδοχικά γεννιούνται η λύπη, η ακηδία, η κενοδοξία και η υπερηφάνεια. Από τα οχτώ αυτά πάθη γεννιέται κάθε κακία, πάθος και αμαρτία. Κι

εκείνος, που αυτά θα τον καταπιούν, καταντά στην απόγνωση, την τέλεια απώλεια, την έκπτωση από το Θεό και την ομοίωση με τους δαίμονες.

Ο άνθρωπος στέκεται ανάμεσα στους δύο αυτούς δρόμους, δηλαδή την αρετή και την αμαρτία, και σ' όποια θέλει βαδίζει και αυτήν πραγματοποιεί. Ο δρόμος τώρα που τον κέρδισε και οι οδηγοί του δρόμου, είτε Άγγελοι και άνθρωποι του Θεού, είτε δαίμονες και κακοί άνθρωποι, τον τραβούν μέχρι το τέλος και χωρίς να το θέλει· οι αγαθοί στο Θεό και στη βασιλεία των ουρανών, οι αμαρτωλοί στον διάβολο και στην αιώνια κόλαση.

Κανένας δεν είναι αίτιος της απώλειας, παρά το θέλημα του ανθρώπου. Ο Θεός είναι αίτιος της σωτηρίας, ο οποίος μας χάρισε τη ζωή και τη μακαριότητα, τη γνώση και τη δύναμη, τα οποία δεν μπορεί να τα έχει ο άνθρωπος χωρίς τη χάρη του Θεού. Αλλά ούτε και ο διάβολος μπορεί να κάνει τίποτε που να οδηγεί στην απώλεια, όπως λόγου χάρη να προκαλέσει αντίθετη προαίρεση ή αδυναμία ή αθέλητη άγνοια ή οτιδήποτε άλλο, ώστε να βιάσει τον άνθρωπο, παρά μόνο βάζει στο νου ενθύμηση του κακού.

Εκείνος λοιπόν που εργάζεται το αγαθό πρέπει να αποδώσει τη χάρη στο Θεό, γιατί μετά την ύπαρξη μάς δώρισε τα πάντα. Εκείνος πάλι που κάνει το κακό, μόνο τον εαυτό του ας κατηγορεί, γιατί κανείς δεν τον τραβά δια της βίας· ο Θεός τον έκανε αυτεξούσιο, ώστε να γίνει άξιος για επαίνους εκ μέρους Του, όταν παρουσιάζεται να προτιμά με τη θέλησή του το αγαθό και όχι να μετέχει σ' αυτό από ανάγκη της φύσεως, όπως τα άλογα ζώα και τα άψυχα, αλλά όπως ταιριάζει στο λογικό του, με το οποίο ο Θεός τον τίμησε. Εμείς όμως θεληματικά και με τη γνώμη μας προτιμούμε να κάνουμε το κακό, που το μάθαμε από τον εφευρέτη του κακού· και δεν μας βιάζει ο υπεράγαθος Θεός, για να μην παρακούουμε παρά τη βία και έχουμε βαρύτερη τιμωρία. Ούτε και το αυτεξούσιο μάς αφαιρεί, το οποίο καλώς μας χάρισε.

Εκείνος λοιπόν που θέλει να κάνει το καλό, ας ζητά με την προσευχή από το Θεό, και αμέσως του δίνεται η γνώση και η δύναμη, για να φαίνεται ότι δίκαια στέλνει ο Θεός τη χάρη· γιατί και χωρίς προσευχή μπορούσε να τη δωρίσει, όπως το κάνει και μετά την προσευχή. Εκείνος που αναπνέει

τον αέρα, γνωρίζοντας ότι χωρίς αυτόν δεν μπορεί να ζήσει, δεν είναι άξιος επαίνου, αλλά μάλλον χρωστά πολλές ευχαριστίες σ' Εκείνον που έκανε τον αέρα και του χάρισε τη δύναμη της αναπνοής και την υγεία, ώστε να αναπνέει και να ζει. Έτσι κι εμείς έχουμε χρέος μάλλον να ευχαριστούμε το Θεό, γιατί και την προσευχή και τη γνώση και τη δύναμη και τις αρετές κι εμάς τους ίδιους και τα γύρω μας, όλα τα έκανε κατά χάρη.

**Από το βιβλίο: ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΝΗΠΤΙΚΩΝ, Τόμος Γ'. Εκδόσεις
"Το περιβόλι της Παναγίας", Θεσσαλονίκη 1997. Όσιος Πέτρος ο
Δαμασκηνός, Βιβλίο πρώτο, σελ. 72.**

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>